

משפטי "עדות לקיום" (Evidential-Existentials) כמימושים לשוניים של "עדות" בשיח

טלי רובוביץ-מן

הקדמה

בעבודה זו אדון בקבוצה של מבנים תחביריים שונים בעברית ובאנגלית, שמדגימים קידוד לשוני של היבטים מסוימים ב"עקרון שיתוף הפעולה" The Cooperative Principle הידוע של גרייס. תפקידם של מבנים אלה, שאכנה "משפטי עדות לקיום" (EE's - Evidential-Existentials), הוא לבסס בשיח את קיומם של פריט/תופעה בכך שהם מספקים עדות לקיומם (שמעתי על... , ראיתי... , אפשר למצוא...). בנוסף לשימוש במשפטי קיום "קאנוניים" (יש/אין...), המצויים בשפות רבות, דוברים עשויים לבחור להביע טענה קיומית באופן עקיף, על ידי סיפוק עדות או ראיה לקיום פריט כלשהו.

משפטי עדות לקיום

מושג ה'קיום' - ה"יש" וה"אין" - היה מאז ומתמיד מושג מרכזי בלוגיקה ובפילוסופיה, וכן בחשיבה האנושית, כפי שאפשר ללמוד מהשימוש במשפטים מיוחדים המביעים קיום בשפות רבות ומגוונות ומעיסוק הנרחב בהיבטים לשוניים ופילוסופיים של משפטים כאלה. מספר דוגמאות למשפטי קיום (existential sentences) בשפות שונות מופיעות ב(1)-(4):

1. יש ספר על השולחן (עברית)
2. There is a book on the table. (אנגלית)
3. Il y a un livre sur la table (צרפתית)
4. Hay un libro sobre la mesa. (ספרדית)

את המשפטים המודגמים ב(1)-(4) אכנה משפטי קיום "קאנוניים" או "רגילים", והם בעלי תכונות סמנטיות ותחביריות ייחודיות בשפות שונות. אני מבקשת להצביע על כך שלאור חשיבותו המיוחדת של מושג הקיום יש, מלבד משפטי הקיום המפורשים והישירים שהודגמו כאן, גם אמצעים לשוניים עקיפים יותר להבעת רעיון הקיום, באמצעות סוג מסוים של אימפליקטורה: דוברים עשויים לבחור להביע טענה קיומית על ידי סיפוק עדות או ראיה לקיום פריט או תופעה כלשהם. בטענות הקיומיות העקיפות האלה (EE's), אין הדוברים מצהירים בפירוש ש-X קיים, אלא מציינים מצב או אירוע הקשורים ב-X, בדרך כלל אירוע שבו היו הם עצמם מעורבים או שהיו עדים לו, וממנו השומע אמור להסיק ש-X חייב להיות קיים. הדיאלוג ב-(5) הוא דוגמה פשוטה לכך:

5. א: אין מכוניות עם שלושה גלגלים.
ב: אתמול ראיתי מכונית עם שלושה גלגלים.

מבעים מהסוג המודגם בתשובתה של (ב), בהקשרים דומים, הם נפוצים ביותר בשפת היומיום. אך אם נחשוב על כך, ההסבר היחיד לרלבנטיות של

התגובה של ב' בהקשר זה, שמדווחת על מה שראתה במקום לומר פשוט יש מכוניות כאלה, הוא לפרש את התגובה כטענת עדות לקיום. כלומר, דוברת ב' מציינת שראתה מכונית עם שלושה גלגלים כראיה לכך שמכונית כזאת קיימת. מן העובדה שב' ראתה מכונית עם שלושה גלגלים, השומע חייב להסיק בהקשר הנתון שמכוניות כאלה אכן קיימות. חיזוק לעצמת ההיקש אפשר למצוא בעובדה שלו בחרה דוברת ב' להוסיף לתגובתה משפט כמו: אבל בעצם מכוניות כאלה לא קיימות, התוצאה הייתה סתירה, בדיוק כמו במקרה שהייתה משתמשת בו זמנית במשפטים יש מכוניות כאלה ו-אין מכוניות כאלה. למעשה, מבעי' EE' מהסוג שראינו כאן, שאינם משפטי קיום מבחינה תחבירית וסמנטית, הם נפוצים ביותר, אולי אפילו נפוצים יותר ממשפטי קיום "קאנוניים" (יש/אין) בעיקר בשפת היומיום. עוד כמה דוגמאות טיפוסיות מופיעות ב(6)-(12):

6. אני שומע עכשיו על הרבה אנשים שחטפו איזה וירוס שגורם לכאבי ראש נוראיים. [=יש עכשיו הרבה אנשים שחטפו את הוירוס הזה]

7. היום את רואה/פוגשת המון אנשים שכבר לא יכולים להרשות לעצמם ללכת לתיאטרון. [=יש היום המון אנשים שכבר לא יכולים להרשות לעצמם ללכת לתיאטרון]

8. היום את מוצאת/את יכולה למצוא/אפשר למצוא את התיקים האלה בכל חנות. [=יש תיקים כאלה בכל חנות]

9. שומעים עכשיו בלי סוף על מקרים של אלימות במשפחה. [=יש עכשיו הרבה מקרים של אלימות במשפחה].

10. אף פעם לא נתקלתי בתופעה כזאת. [=ככל הידוע לי, תופעה כזאת לא קיימת]

11. "...בצד הסיפור הפוליטי הקשה, המסעיר ורוב הסתירות, אתה עד גם לסיפורי רכילות, לסודות מהחדר[...] אתה מוצא פה נשים הלוחמות מתוך הזדהות פוליטית, דתית ומוסרית [...] כל אלה ו עוד מצויים ומצויות בספר הגדול הזה, הכתוב בכישרון ובמיומנות." (מתוך מאמר ביקורת מאת חיים גורי על הספר ימי הכלניות, מוסף ספרים של עיתון הארץ, 8 בספטמבר, 1999. הדגשים שלי)

12. Across America you find them, sometimes in a church basement, perhaps a converted barn, in shopping malls, former public buildings, and some specially designed for Montessori programs [...] You can find Montessori in public school systems, often in the inner city, but also in suburban settings. I have found Montessori on vast campuses with several hundred children and an air of stature and stability. There are programs in Harlem, migrant workers camps and on Indian reservations. One often finds Montessori schools in charming homes, and individual hobby of

the owner-director grown out of control.
<http://www.montessori.org/library/manyfacesmont/html>

את תהליך ההסקה המודגם כאן ניתן לתאר במונחים של "קונבנציות שימוש" (ר' מורגן, 1978). קונבנציות שימוש מתייחסות לשימוש קונבנציונלי בב יטויים ל שוניים ל השגת מטרות קו מוניקטיביות מסוימות בהקשרים ספציפיים. אני מבקשת לטעון כי בהקשרים מסוימים, למשל כשקיומם של פריט או תופעה כלשהם מוטל בספק, דוברים עושים שימוש קונבנציונלי בהיקשים מן הסוג שראינו בדוגמאות כדי להביע טענות קיום (יש/אין). אכן, דיון מהסוג של יש/אין עשוי להימשך לנצח בהעדר עדות שתבסס את טענתו של אחד הדוברים. למעשה, תהליך ההסקה המתואר כאן מדגים מה שמורגן (1978) מכנה 'short circuited implicatures' (אימפליקט ורות "מקוצרות"). במקרים כאלה, דוברים עושים שימוש בביטויים לשוניים, שמקובל להשתמש במשמעותם המילולית להפקת אימפליקטורה מסוימת. הדבר מאפשר תהליך הסקה מקוצר, אוטומטי למעשה, שבו השומע אינו צריך לעבור את כל שלבי ההסקה המאפיינים אימפליקט ורות שיח (conversational implicatures), עפ"י גרייס. לפי אותו הגיון, אני מבקשת לטעון שדוברי שפות שונות יודעים לפרש באופן קונבנציונלי משפטים כמו אלה המודגמים ב(5)-(12) כמביעים טענה קיומית בהקשר המתאים. הדבר גם מתיישב עם עקרון הרלבנטיות של ספרובר ו-ווילסון (1986, למשל), שעל-פיו מידת הרלבנטיות מבוססת על איזון בין המאמץ הקוגניטיבי הנדרש בתהליך האינטרפרטציה, לבין מידת האפקטיביות של המבע בהקשר הנתון.

מבנה האינפורמציה במשפטי עדות לקיום – EE's

למרות שמשפטי EE אינם מסווגים כמשפטי קיום מבחינה תחבירית וסמנטית, יש להם ולמשפטי קיום רגילים תכונות משותפות רבות מבחינת מבנה האינפורמציה במשפט, בעיקר כפי שהוא בא לידי ביטוי בסדר הרכיבים במשפט. אין זה מקרה שבכל דוגמאות ה-EE שראינו, הרכיב שמציין את הפריט או התופעה שבקיומם מדובר (המכוניות, התיקים, האלימות במשפחה וכו') מופיע לאחר הפועל, כמו במשפטי קיום באנגלית (There-sentences) ובשפות אחרות, (למשל בדוגמאות (1)-(4)). כפי שנכתב רבות בספרות בתחום הפרגמטיקה הלשונית, (ר' במיוחד בירנר ו-וורד, 1998) מיקום זה מזוהה בד"כ עם אינפורמציה "חדשה" במובן כלשהו, ותואם את תפקידו של משפט הקיום כמציג מידע חדש לשומע על קיומו של דבר מה שהוא לא היה מודע לקיומו או, במקרים אחרים כמציג נושא דיון חדש (The presentational function). כך, למשל, המשפטים בדוגמה 13:

13. i. There once was a man who was obsessed about punctuality. (Lumsden 1988)
- ii. Behind them there appeared a very strange cat.
- iii. יש לי חברה מאד מוכשרת שהצליחה להתקבל לתכנית לימודים יוקרתית במנהל עסקים.

ברצוני להדגיש גם את ייחודם של מבעים אלה, את התכונה המבדילה אותם ממשפטי קיום רגילים, והיא אפיונם כמספקים עדות. בחירת הדובר/ת במבע

EE במקום במשפט קיום "רגיל" נגזרת מהצורך לקחת אחריות על טענות / מידע שהדוברת מביעה, וזאת ע"י איזכור מקור המידע. ניתן לראות נטייה זו כאחד מביטוייו של עיקרון שיתוף הפעולה של גרייס, ובמיוחד מה שגרייס מכנה *The Maxim of Quality* - , כלל האיכות, לפיו דוברים אינם אמורים לספק מידע שאין להם ראיות לאמיתותו.

הרלבנטיות הלשונית של מושג העדות מקבלת משנה תוקף מן העובדה שבשפות רבות ומגוונות (בשפות אינדיאניות שונות, בטורקית, ביפנית ובשפות נוספות) ציון מקור המידע ו/או מידת אמינותו הוא חלק מהמערכת הדקדוקית של השפה ויש לו קידוד לשוני (לרוב מורפולוגי). (אפשר למצוא דוגמאות רבות למשל בספר שנערך ע"י צ'ייף וניקולס, 1986). עובדה זו מחזקת את תוקפו של מושג ה-EE כמושג תיאורטי מבוסס שאינו אד-הוק.

אם נבחן שוב את משפטים (5)-(12) נראה שאכן יש להם מספר תכונות משותפות המהוות למעשה קידוד לשוני של תפקידם כמספקי עדות או ראיה לקיום. ראשית אדון בטיבו של הפועל העיקרי בכל אחד מהמשפטים. מדובר בפעלים לראות, לשמוע, לפגוש, למצוא, להיתקל ב... כיוון שאלו פעלים שמציינים אופנים נפוצים שבהם אנו עשויים להיתקל במידע, אך טבעי הוא שהפעלים האלה ישמשו באופן קונבנציונלי את דוברי השפה כדי לדווח על הדרך שבה השיגו מידע מסוים, וזאת כדי לתת תוקף רב יותר לטענה המובעת במשפט. חשוב לציין שהפעלים האלה אינם מהווים קטגוריה סמנטית טבעית אלא המשותף להם הוא פונקציונלי - תפקידם הפוטנציאלי בשיח, היותם אמצעים לשוניים קונבנציונליים, שגרתיים, לדיווח על אופן השגת המידע המובע במשפט. יש לציין, למשל, שהפעלים לפגוש ו- למצוא, אינם פעלים שמציינים תפיסה חושית כמו לראות או לשמוע. לעומת זאת, פעלים שמאד קרובים ל-לראות ולשמוע מבחינה סמנטית - להסתכל ו-להקשיב, בהתאמה, לא יפיעו בד"כ במשפטי EE. מכאן שלא טיבם הסמנטי של הפעלים ותנאי האמת שבבסיס משמעותם הם המייחדים אותם כפעלים אופייניים למשפט EE אלא אופיים האינפורמטיבי - תפקידם והמשמעות שהם מקבלים בהקשר מסוים.

תכונה בולטת נוספת במשפטים (5)-(12) היא עיגון המידע במקור העדות, והיא קשורה לבחירתם של הדוברים בשני שימושים עיקריים בפועל לציון העדות: הראשון מעוגן ישירות בדובר/ת, כלומר העדות לקיום היא העובדה שהדוברת עצמה הייתה עדה לתופעה שבקיומה מדובר, והקידוד הלשוני של העיגון הזה הוא השימוש בגוף ראשון יחיד במשפט העיקרי. אפשרות נוספת, המודגמת במשפטים שלעיל, היא שהדוברת מפנה את תשומת ליבו של השומע לכך שהעדות הרלבנטית היא למעשה נגישה לכל אחד, כך שהשומע, או כל אחד אחר, יכולים לראות/ לשמוע אותה בעצמם. קידוד הלשוני של אפשרות זו הוא הבחירה בגוף שני יחיד בנושא הדקדוקי של המשפט העיקרי (אתה, דואה, אתה שומע) או בנושא סתמי (אפשר למצוא) או בשימוש כללי בפעלים בגוף שלישי רבים (דואים, שומעים). יש לציין ששימוש בנושא דקדוקי בגוף שלישי יחיד במשמעותו הספציפית (הוא / היא / שמות פרטיים של אנשים, למשל דני שומע עכשיו...) אינו נפוץ במשפטים כאלה, זאת משום שעדויות ממקור ראשון הן לרוב האמינות ביותר.

היבטים תיאורטיים

לאחר שסקרנו את התכונות האינפורמטיביות התורמות לאופיים של משפטי EE כמספקים עדות לקיום, אבקש לבסס את חשיבותו התיאורטית הרחבה של מושג ה-EE. חשיבותו של מושג ה-EE היא ביכולתו לקשר באופן שיטתי בין מבנים שונים, שלכאורה אין שום קשר ביניהם, בודאי לא קשר תחבירי מובהק. מה שחשוב הוא שלכל המבנים שנסקור מיד תכונות אינפורמטיביות משותפות מן הסוג שכבר ראינו במשפטי העדות לקיום שהודגמו כאן, דבר המאפשר להם לתפקד בהקשר המתאים כמשפטי EE. עובדה חשובה נוספת היא האפשרות להשתמש בדגמי המשפטים האלה כדי להציג נושא דיון חדש, שימוש שהוא אופייני למשפטי קיום "קאנוניים" בשפות רבות, כפי שכבר ציינתי. הדבר מבסס אף יותר את ההקבלה התפקודית בין משפטי עדות לקיום (EE's) ומשפטי קיום רגילים.

היפוך בסדר בין הצירוף הפעלי לבין הנושא

סוג המשפטים הראשון שאדגים כאן הוא משפטים בעברית שבהם הצירוף הפעלי (הפועל ומשלימיו) מופיע לפני הנושא הדקדוקי, במקום אחריו. לדגמי המשפטים האלה יש מספר שימושים שלא אפרט כאן. אתרכז בשימוש הפוטנציאלי במשפטים אלה כמביעים טענה קיומית באופן עקיף – על-ידי הצגת עדות לקיום, כפי שראינו במשפטים ה-EE שכבר דנו בהם:

14. דיברו איתי שלושה אנשים שמעוניינים בדירה. [=יש שלושה אנשים שמעוניינים בדירה]

15. יושב פה בחוץ בחור אחד שרוצה לדבר איתך. [=יש פה בחור אחד שרוצה לדבר איתך]

16. בשנים האחרונות הגיעו לארץ הרבה מומחים בתחום הזה. [=יש בארץ הרבה מומחים בתחום הזה]

בשלושת המשפטים המודגמים כאן, הדוברים לא רק מדווחים על קיומם של האנשים / הבחור / המומחים, אלא מציינים בו זמנית גם את האינפורמציה המשמשת כראיה ונותנת תוקף לטענה הקיומית. יש להדגיש שוב שלפעלים המציינים את מקור העדות אין תכונות סמנטיות משותפות (דיברו, יושב, הגיעו). המשותף להם הוא פרגמטי-אינפורמטיבי: הם מציינים אופנים שונים שבהם המידע הרלבנטי היה נגיש לדוברים. תכונות חשובות נוספות מבחינת מבנה האינפורמציה, שצויינו בהקשר לדוגמאות ה-EE שכבר דנו בהם: א. המידע המשמש כעדות מעוגן בדובר או בסביבתו הפיזית. ב. הישירות שבקיומן מדובר מיוצגות ע"י הרכיב שמופיע בסוף המשפט, בהתאם למעמדן כמציינות אינפורמציה חדשה, כפי שאופייני למבנה האינפורמציה במשפטי קיום "קאנוניים" בשפות רבות.

כמו-כן, חשוב לציין שהמשפטים האלה ודומיהם יכולים, בהקשר המתאים, לשמש גם כמציגים אל תוך השיח נושא דיון חדש, בדיוק כמו משפטי קיום "קאנוניים" ומשפטי ה-EE שנבחנו מוקדם יותר.

"הוצאת" רכיבים מפסוקיות זיקה

מבנה נוסף שמשמש משפט עדות לקיום מודגם ב-(17):

17. א: אי אפשר למצוא ספרים על הנושא הזה בשום מקום.
 ב: ספרים כאלה אני (דווקא) מכירה/דיברתי עם/שמעתי על מישהו שמוכר _____.

דגם המשפט המשמש את ב' בתשובתה הוא בעל סדר מילים מיוחד ומוגבל מאד בשימוש: המשפט נפתח ברכיב ששייך, בעצם, מבחינה דקדוקית לפסוקית הזיקה *מישהו שמוכר ספרים כאלה*. משפטים כאלה אמורים להיות בלתי תקינים עפ"י עקרונות תחביריים מהסוג שנדון בעבודתו המפורסמת של רוס מ-1967 על מה שכונה Island Constraints ובעבודות של ממשכיו. במשפטים האלה יש פירוק של צירוף שמני ע"י הזזת רכיב מתוך פסוקית הזיקה שהוא מכיל. בעבודות קודמות (רובוביץ 1992, 2000), הראיתי שבעברית מדוברת אפשר "לשבור" פסוקית זיקה ע"י הצבת רכיב מתוכה בתחילת המשפט, וזאת בתנאי שהמשפט משמש כ-EE - משפט עדות לקיום, כמו תשובתה של ב' במשפט (17), שממנה משתמע שיש ספרים מהסוג שא' מחפש. בעבודות הקודמות ביססתי את הטענה שאין כל תכונה סמנטית או תחבירית המשותפת לכל המשפטים התקינים שמערבים פירוק של פסוקית זיקה כמו בתשובתה של ב' (17) ומבדילה אותם ממשפטים לא תקינים בעלי אותו מבנה תחבירי בדיוק. מה שמייחד את המבנים התקינים הוא תפקידם הפוטנציאלי בשיח כמשפטי עדות לקיום. מתפקיד זה נגזרות תכונותיהם הלשוניות - תכונות הקשורות למבנה האינפורמציה במשפט. החשובות שבהן הן: א. טיבו של הפועל במשפט העיקרי, שאי אפשר, כאמור, לאפיינו במונחים תחביריים (למשל פעלים עומדים לעומת פעלים יוצאים), או במונחים סמנטיים (שימו לב לניגוד בתקינות בין דיברתי, במשפט התקין, ל-שוחחתי במשפט הבלתי תקין המודגם ב- (19) להלן). אפיון הפעלים קשור באופן הדוק למידת תרומתם לעדות המסוקת במשפט ולהיותם פעלים שמשמשים באופן קונבנציונלי את דוברי השפה כדי לדווח כיצד נחשפו למידע מסוים. ב. העדפה ברורה לנושא בגוף ראשון יחיד במשפט העיקרי, הקשורה למידת אמינותה של העדות (השוו למשל למשפט (20) שלהלן). המשותף לתכונותיהם הלשוניות של המשפטים התקינים, אם כן, הוא שהן מקדרות באופן לשוני את מקור העדות ובכך מעגנות את המידע במשפט במקור העדות. כאשר התכונות האינפורמטיביות האלה מופרות, יתקבלו משפטים בלתי תקינים או בעלי רמת תקינות גבולית, כפי שמודגם במשפטים (18)-(20):

18. * ספרים כאלה אני יוצאת עם משהו שמוכר _____.
 19. * ספרים כאלה שוחחתי עם משהו שמוכר _____.
 20. ? ספרים כאלה רינה מכירה משהו שמוכר _____.

נקודה מעניינת ומשמעותית, (שהוזכרה גם לגבי משפטים דומים בדנית בעבודותיה של נעמי שיר, למשל ארטשיק-שיר, 1973, 1982, 1997), היא העובדה שהמשפטים הטבעיים והתקינים ביותר המערבים "פירוק" של פסוקית זיקה מהסוג שראינו עכשיו הם משפטים בהם המשפט העיקרי הוא משפט קיום, כמו ב- (21) בהקשר דומה לזה שהודגם ב- (17):

21. ספרים כאלה יש הרבה אנשים שמוכרים _____.

בהמשך מופיעות דוגמאות נוספות - דוגמאות באנגלית המערבות אקסטרפוזיציה - הזזה לסוף המשפט - של פסוקיות זיקה (דוגמאות (22)-(26))

ואקסטרפוזיציה של צירופי יחס ((27)-(29)). ברצוני להציע שבהקשרים מסוימים, משפטים מהסוגים המודגמים בדוגמאות (22)-(29) יכולים לשמש כמשפטי עדות לקיום בזכות תכונות מבנה האינפורמציה של הם (בעיקר עיגון האינפורמציה למקור העדות), האופייניות למשפטי עדות לקיום כפי שהראיתי קודם לכן.

חיזוק לקשר ברמת מבנה האינפורמציה בין משפטי האקסטרפוזיציה האלה מחד, לבין משפטי קיום "רגילים" ומשפטי עדות לקיום מאידך, הוא העובדה שגם משפטים אלה, כמו משפטי עדות לקיום אחרים שסקרנו פה, וכמו משפטי קיום "קאנוניים", יכולים לשמש ל הצגת נושא דיון חדש (The Presentational Function).

משפטים עם אקסטרפוזיציה של פסוקית זיקה (Ziv, 1976)

22. A girl is studying with me [who has an IQ of 200].
23. A woman has just entered the delivery room, [who does not know the first thing about child birth].

שימוש במשפטים עם אקסטרפוזיציה של פסוקית זיקה כמשפטי עדות לקיום - EE's

24. A: I believe the highest possible IQ a person can have is 180.
B: Well, a girl is studying with me who has an IQ of 200.
25. A: Today, no woman gets into the delivery room without being well prepared.
B: Why, a woman has just entered the delivery room, who does not know the first thing about child birth.
26. A: No one can afford such an expensive car.
B: That's not true. Someone is working with me who has recently bought such a car.

שימוש במשפטים עם אקסטרפוזיציה של צירוף יחס כמשפטי עדות לקיום - EE's

(הדוגמאות מבוססות בחלקן על Guéron, 1980)

27. A: I don't think there's anyone from India in this conference.
B: Look, a man just came in [from Bombay] (i.e. a man from Bombay).
28. A: I've never heard about birds with golden wings - they exist only in fairy tales.

- B: I have some news for you: a bird just darted/flew by [with golden wings]!
29. A: I believe the highest possible IQ a person can have is 180.
- B: Well, a girl is studying with me [with an IQ of 200].

סיכום

בעבודה זו הראיתי שישנם קווי דמיון משמעותיים בין משפטי עדות לקיום לבין משפטי קיום "קאנוניים" הן מבחינת תפקידיהם הפוטנציאליים בשיח, והן מבחינת מבנה האינפורמציה שלהם. דנתי בתכונות העיקריות המשותפות למשפטי עדות לקיום (EE) מסוגים שונים והראיתי שתכונות אלה מהוות קידוד לשוני של תפקידם בשיח כמספקים עדות לקיומם של פריט או תופעה כלשהם. חשיבותו התיאורטית של מושג ה-EE - משפטי עדות לקיום - נעוצה בעובדה שזהו מושג שמקשר באופן שיטתי ובאמצעות עיקרון אחד בין סוגים שונים של משפטים שלכאורה אין כל קשר ביניהם ומסביר את תכונותיהם הלשוניות. למושג זה השלכות תיאורטיות משמעותיות הן על יחסי הגומלין בין תחביר לפרגמטיקה ומבנה השיח, והן על תיאוריות העוסקות בקידוד הלשוני של תהליכי ארגומנטציה בשיח.

REFERENCES

- Birner, Betty J. and Gregory L. Ward (1998) *Information Status and Noncanonical Word Order in English*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.
- Chafe, Wallace and Johanna Nichols (eds.) (1986) *Evidentiality: The Linguistic Coding of Epistemology*. New Jersey: Ablex.
- Erteschik-Shir, Nomi (1973) *On the Nature of Island Constraints*. Ph.D. dissertation, MIT.
- Erteschik-Shir, Nomi (1982) "Extractability in Danish and the Pragmatic Principle of Dominance". In: E. Engdahl & E. Ejerhed (eds.) *Readings in Unbounded Dependencies in Scandinavian Languages*. Umeå Studies in Humanities.
- Erteschik-Shir, Nomi (1997) *The Dynamics of Focus Structure*. Cambridge: Cambridge UP.
- Grice, H. P. (1975), "Logic and conversation". In: P. Cole & J. L. Morgan (eds.) *Syntax and Semantics*, 3. New York: Academic Press.
- Guéron, Jacqueline . (1980), "On the syntax and semantics of PP extraposition". *LI*, 11, 637-678.
- Lumsden, Michael, L. (1988) *Existential Sentences. Their Structure and Meaning*. London: Routledge.

- Morgan, J. L. (1978) "Two types of convention in indirect speech acts". In: Peter Cole (ed.) *Syntax and Semantics, 9: Pragmatics*. New York: Academic Press.
- Rubovitz, Tali (1992) *Extraction from Relative Clauses*. The Hebrew University of Jerusalem, MA Thesis.
- Rubovitz, Tali (1999) "Evidential-Existentials: The Interaction Between Discourse and Sentence Structure". *Journal of Pragmatics* 31: 1025-1040.
- Rubovitz-Mann, Tali (2000) *Extraction from Relative Clauses: An Information Structure Account*. The Hebrew University of Jerusalem Ph.D. Dissertation
- Sperber, Dan. and Wilson, Deirdre. (1986/1995), *Relevance - Communication and Cognition*. Oxford: Basil Blackwell.
- Ziv, Yael. (1976), *On the Communicative Effect of Relative Clause Extraposition in English*. Ph.D. Dissertation, University of Illinois at Urbana-Champaign.